

Krystyna Lutyńska

Sprawozdanie z prac badawczych Zakładu Badań Socjologicznych PAN

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 13/2, 139

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIE Z PRAC BADAWCZYCH ZAKŁADU BADAŃ
SOCJOLOGICZNYCH PAN

Zakład Badań Socjologicznych PAN kierowany przez prof. dr Jana Szczepańskiego w roku 1958 kontynuuje prace badawcze rozpoczęte w ubiegłych latach. Pracownicy obu zespołów: warszawskiego i łódzkiego, oraz pracownicy katedry socjologii II przy UŁ zajmują się problematyką powojennych przemian struktury klasy robotniczej oraz inteligencji w Polsce.

W pierwszym kwartale 1958 następujące prace rozpoczęte w roku 1957 zostały zasadniczo zakończone i część z nich oddana do druku. Są to: dwa opracowania dotyczące struktury załóg robotniczych FSO w Warszawie (S. Szostkiewicz) oraz w Zakładach imienia Dzierżyńskiego w Łodzi (T. Miller), zagadnienie płynności załóg w fabrykach w Warszawie (A. Sarapata), położenie materialne 227 rodzin robotników warszawskich (J. Małanowski), badania nad samorządem robotniczym (J. Kulpińska, H. Białkówna, M. Rokacz) oraz badania nad stosunkiem młodych robotników do organizacji ZMS (H. Jaroszyńska i H. Najduchowska).

Problematyką klasy robotniczej zajmuje się obecnie 7 osób z zespołu warszawskiego. Rozpoczęto zbieranie materiałów do następujących zagadnień: 1. Ruchliwość społeczna w przemyśle, 2. Płynność załóg w przemyśle, 3. Badania konfliktów w przemyśle, 4. Integracja nowych robotników, 5. Działalność konferencji Samorządu Robotniczego, 6. Udział robotników w zarządzaniu przedsiębiorstwem a stosunki z nadzorem oraz 7. Społeczna pozycja młodych robotników w przemyśle. Przewiduje się, że w roku 1960 wyniki tych badań zostaną opracowane i opublikowane.

Drugim obszernym zagadnieniem, którym zajmuje się Zakład, jest problem współczesnej polskiej inteligencji. W pierwszym półroczu 1958 roku oddano do druku wyniki dwuletnich badań: osiem obszernych prac, które ukażą się w dwutomowej publikacji pod wspólnym tytułem, z wprowadzeniem i podsumowaniem prof. dr J. Szczepańskiego. Pierwszy tom obejmuje studia dotyczące pracy zawodowej, pozycji i roli społecznej absolwentów technikum dla wysuniętych robotników (S. i Z. Kowalewscy) oraz losów maturzystów, którzy nie dostali się na wyższe uczelnie (S. Dzięcielska i A. Borucki). Znajdzie się w nim również praca S. Dzięcielskiej pt. *Problematyka inteligencji polskiej w czasopiśmiennictwie w latach 1945—1956*. W drugim tomie, w pięciu odrębnych studiach, są przedstawione losy społeczne i zawodowe absolwentów wydziałów prawnego, matematyczno-fizyczno-chemicznego i filologicznego oraz kierunków pedagogiki i nauk społecznych Uniwersytetu Łódzkiego (W. Piotrowski, T. Izydorkiewicz, K. Lutyńska, J. Woskowski i K. Kądzielska).

Badania nad problematyką inteligencji kontynuowane są nadal. Zakład (12 pracowników) pracuje nad zagadnieniem pozycji społecznej następujących kategorii zawodowych pracowników umysłowych w Polsce: dziennikarzy, literatów, artystów, nauczycieli, inżynierów oraz urzędników. Jednocześnie prowadzi się badania nad inteligencją wiejską, nad pozycją intelektualisty w partii, nad adaptacją inteligencji przedwojennej w Polsce Ludowej oraz nad dynamiką wzrostu pracowników umysłowych w Polsce. Zakład zajmuje się w dalszym ciągu pamiętnikami młodych inteligentów, nadesłanymi na konkurs w roku 1957, i wykorzystuje je w opracowaniach naukowych.

Poza dwoma głównymi, omówionymi powyżej, grupami zainteresowań Zakładu, rozpoczęto również w 1958 roku następujące badania: społeczne pobudki i skutki alkoholizmu oraz skuteczność oświaty sanitarnej.

Krystyna Lutyńska